

FLORIN BICĂ

ALEGE SĂ ALEGI!

ALEGE SĂ ALEGI!

FLORIN BICĂ

ALEGE
SĂ
ALEGI!

© 2016 — **Biblioteca Respiro**

Toate drepturile rezervate.

Redactor: Florin Bică

Grafician: Gabriel Dragu

Citarea sau folosirea unor pasaje din acest material este permisă doar cu acordul prealabil, în scris, din partea Bibliotecii Respiro.

Date de contact:

Biblioteca Respiro

Telefon: 0747 170 050

E-mail: contact@bibliotecarespiro.ro

Site: bibliotecarespiro.ro

Avertisment!

Paginile următoare nu-ți vor vinde „secrete”,
nici nu te vor transforma într-un lider sau
într-un miliardar. Știind din start lucrul
acesta, alege acum dacă vrei să
citești mai departe!

CUPRINS

Micile alegeri ale zilei

9

Vrem alegeri „libere”

19

Alegi și câștigi!

31

Atâtea opțiuni câte stele sunt pe cer

35

Acesta ar putea fi capitolul cel mai important

45

You can run, but you can't hide

63

Nu, Nu, Nu! Deci, Da!

69

Alegător de cursă lungă

85

1

MICILE ALEGERI ALE ZILEI

Ocolul pământului în optzeci de zile este una dintre cele mai iubite cărți de aventură și călătorie din toate timpurile. Eroul principal al romanului lui Jules Verne este Phileas Fogg, un distins membru al Reform Club din Londra. Acesta pariază că poate face ocolul lumii în nici mai mult, nici mai puțin de optzeci de zile. De-a lungul călătoriei sale, Fogg se confruntă cu situații neașteptate, multe la limită, pe care, evident, nu le prevăzuse. Planul lui inițial suferă numeroase modificări, în funcție de situațiile apărute. În circumstanțe similare, oricare dintre cititori s-ar fi lăsat păgubaș. Fogg dovedește însă de fiecare dată că este capabil să facă alegeri majore „la minut”, alegeri de care depinde nu doar succesul întreprinderii sale, ci și viața însoți-

torilor săi. Phileas Fogg este „alegătorul ideal”, rece, calculat, în stare să facă față oricărei provocări, fără a renunța la vreunul dintre principiile lui de viață.

Mulți și-ar dori să aibă capacitatea lui Fogg de a alege rapid și eficient. Dar, până la urmă, nu este Fogg doar o creație literară? Este oare posibil ca, în viața reală, să putem alege la fel de bine? Nu este aceasta o fantezie?

Viața unui om este rezultatul alegerilor sale personale. Nu doar al lor, desigur, dar este o certitudine că alegerile pe care le facem contribuie enorm la determinarea cursului vieții noastre. Alegi azi un pantof cu toc înalt, mâine îți pierzi echilibrul și cazii, fracturându-ți piciorul, iar la spital îl cunoști pe medicul Cutare, care îți va deveni soț. Și când te gândești că totul a început cu alegerea unei perechi de pantofi!

Viața este însă și rezultatul a numeroase alegeri *nefăcute* — răscruci de drum unde ne-am oprit pur și simplu, indecizii care, în felul lor, au fost un alt fel de alegeri. Succesele și eșecurile, bucuriile și tristețile, piscurile și prăpăstiile existenței noastre sunt scrise cu cerneala alegerilor. Totul depinde de ceea ce alegem — viața de familie, succesul în carieră, proiectele personale, fericirea etc. Chiar și timpul capătă o în-

semnătate sau, dimpotrivă, este golit de orice sens ca urmare a votului pe care îl acordăm unei opțiuni sau alteia.

Când ne gândim la alegerile făcute în viață, ne gândim de obicei la alegerile „mari”, importante, la acele alegeri care ne influențează sau chiar ne schimbă traiectoria vieții: școala pe care o urmăm, cariera în care ne investim timpul, partenerul sau partenera de viață, apartenența religioasă ș.a.m.d. De fapt, astfel de alegeri sunt puține la număr. De câte ori alegi în viață între a fi ateu sau creștin? Sau între a urma Facultatea de Medicină sau pe cea de Filosofie? Sau partenera de viață? (Bine, bine, în cazul acestei ultime întrebări, dacă prenumele tău este Henric, iar numele de familie, „al VIII-lea”, știm deja că te confrunți cu o anumită indecizie la capitolul acesta.) Și chiar dacă sunt situații când revenim asupra unora dintre alegerile majore, ocaziile de *răzgândire*, de reconsiderare a opțiunilor și de realegere sunt destul de puține. (Sau cel puțin ar fi bine să fie cât mai puține.)

În schimb, viața ne așază zilnic în fața a numeroase decizii *mici*, care presupun ca noi să alegem între două sau chiar mai multe opțiuni. Alegerile acestea mărunte, parcă lipsite de importanță —

de exemplu, dacă să îmbraci tricoul verde sau pe cel albastru înainte de a pleca la cursuri sau dacă să parcurgi pe jos o stație ori să iei tramvaiul —, umplu peisajul cotidian, scăpând de cele mai multe ori atenției noastre. Altfel spus, funcționăm zilnic pe „pilot automat”. Unele alegeri sunt subconștiente. Ca din instinct, mâna se întinde după un anumit obiect sau individul traversează strada pe la o anumită trecere de pietoni, fără ca mintea să fi analizat lucrurile acestea, să se fi oprit asupra unui gând de genul: „Sunt două treceri de pietoni. Una este aici, iar cealaltă se află mai încolo. Pe unde ar fi mai bine să traversez?”. Pur și simplu lucrurile acestea se întâmplă *ca de la sine*. Viața înseamnă și o oarecare neatentație, detașare sau deconectare.

Hrana, îmbrăcămintea, deplasările sau plimbările, munca, modul în care îi salutăm pe vecini sau colegi, relațiile interpersonale, activitățile de recreere și amuzament — nimic nu intră sau iese din viața noastră decât în urma unui act de alegere, chiar și atunci când alegerile scapă *vederii* noastre. Dacă viața ar putea fi picurată pe o lamelă de sticlă și așezată la microscop, ceea ce am vedea ar fi alegerile zilnice, micile celule ale existenței umane.

„Ce este libertatea? Libertatea este dreptul de a alege: dreptul de a-ți crea alternative de ales. Fără posibilitatea alegerii, omul nu este om, ci un membru, un instrument, un lucru.”

Archibald MacLeish, poet american (decedat între timp)

Nu facem din fiecare decizie urmarea unui proces de alegere, care presupune evaluarea opțiunilor, cântărirea argumentelor pro și contra etc. În ciuda existenței unor opțiuni sau variante de ales, paradoxul vine din faptul că,

„de cele mai multe ori, nu ne gândim la ele nici măcar de două ori”¹. Pur și simplu decidem *pe negândite* dacă să alergăm după autobuz sau să-l așteptăm pe următorul, dacă să comandăm covrigi cu mac sau cu susan, dacă să sunăm mai devreme sau mai târziu un prieten pentru a-i ura „La mulți ani”. Suntem niște peștișori care înoată în Marele Ocean al Alegerilor.

1. David Freemantle, *How to Choose*, Pearson Education Limited, 2002.

Dacă am putea derula înapoi filmul unei zile ca să vedem toate alegerile pe care le-am făcut, *dar absolut pe toate*, am fi surprinși probabil nu atât de numărul lor, cât de faptul că cele mai multe au trecut pe lângă noi de parcă ar fi fost invizibile, fără să le fi acordat prea multă atenție. Oare câte dintre alegerile zilnice sunt conștientizate? Greu de spus. Chiar trebuie să le conștientizăm pe toate și să acordăm fiecăreia o atenție specială? Probabil că nu. Ne-ar epuiza. Deși n-ar fi rău dacă, doar de dragul exercițiului și a ceea ce am putea învăța din el, ne-am propune ca, într-una dintre cele 27 375 de zile ale vieții², să încercăm să facem lucrul acesta.

Un clișeu 100% adevărat este faptul că nu poți da timpul înapoi. Cu siguranță, te-ai gândit măcar o dată în viață: „Ce bine-ar fi fost dacă aș fi putut să mă întorc la momentul acela... Dacă aș fi știut atunci ce știu acum!” În fața unui astfel de regret ne poate aduce nu doar o alegere semnificativă (majoră), ci și una mărunță. Nu poți relua o alegere în exact condițiile originale, ci, cel mult, poți realege mai târziu

2. Este o simplă estimare a autorului. Cititorul poate adăuga, după pofta inimii, câteva miișoare bune.

(dacă nu e prea târziu). Alegerile sau deciziile mici ale zilei se transformă uneori în marile ne cazuri ale vieții. Neurochirurgul Ben Carson povestește într-una dintre cărțile sale că, în copilărie, obișnuia să alerge după trenuri și să se urce din mers pentru a parcurge astfel distanța până la școală. Asta până în ziua în care un prieten cam de aceeași vârstă a căzut sub tren și și-a pierdut astfel un picior. Alegere mică (dintr-un anumit punct de vedere), ne caz mare!

Una dintre poveștile care mi-au plăcut foarte mult în copilărie a fost aceea a unchiului Scrooge, celebrul personaj dickensian din *Colind de Crăciun*. Bătrânul Scrooge făcuse multe alegeri proaste la viața lui, iar acestea îl transformaseră într-un om singur, zgârcit, lipsit de vreun alt scop decât acela de a face bani și de a economisi la sânge. Din fericire pentru el, într-un fel de vis, halucinație sau vedenie, i se arată trei fantome care îi plimbă pe sub nas trecutul, prezentul și, mai ales, viitorul — un viitor sumbru, care îl bagă de-a dreptul în sperieți. Lucrul acesta îl „trezește” pe Scrooge, îl readuce în „simțiri” și îl determină să *aleagă* să-și schimbe viitorul. Povestea unchiului Scrooge este însă doar o poveste. În realitate, nu ne vizitează nicio fantomă și nu ne arată nimeni